

Līvānu pilsētas domē

13. jūlijā notika kārtējā Līvānu pilsētas domes sēde. Kā informēja domes priekšsēdētāja vietniece Renāte Šmukste, domes locekļi noklausījās priekšsēdētāja Visvalža Gercāna informāciju par iepriekšējās sēdes lēmuma izpildes gaitu. Izpildot rīkojumu par ceļniecības apturešanu vairākos pilsētas objektos, tika noskaidrots, ka trijos no tiem nokavēti projektu dokumentācijas izstrādāšanas termiņi. Tikai vienam ceļniecības objektam atļauts darbus turpināt.

Domes locekļi noklausījās informāciju par finansiālo stāvokli un budžeta izpildes gaitu.

Beidzot apstiprinātas arī komisijas. Izveidota uzņēmējdarbības komisija, zemes komisija, privatizācijas komisija, denacionalizācijas, kā

arī dzīvokļu jautājumu un sociālās aprūpes jautājumu komisija. Valsts valodas komisija apstiprināta vecajā sastāvā un to arī turpmāk vadīs Skaidrīte Škimele. Darbosies arī administratīvā un kultūrvides komisija. Nedēļas laikā tām jāievēl priekšsēdētāji, bet pēc mēneša domei jāiesniedz komisiju nolikumi apstiprināšanai.

Dome lēma arī par atļauju izsniegšanu tirdzniecībai (tajā skaitā arī tirdzniecībai ar alkoholiskajiem dzērieniem) un par alkohola tirdzniecības atļauju izsniegšanas pagaidu noteikumiem. Tirgotājiem ar domi jāslēdz līgums un jāmaksā Ls 11,80 ikmēneša nodeva par katru tirdzniecības punktu un tirdzniecībai jābūt saskaņotai ar policiju.

L.Kirillova

PELĒČU PAGASTĀ

Bezdarbnieki grib strādāt

Šajās dienās sastādīta anketa, kurā ierakstīti no 220 cilvēku vārdi, kas ieskaitīti ilgstošo bezdarbnieku statusā. Kā teica pagasta padomes priekšsēdētāja E.Rebaine, šis skaits vēl nav galīgais, jo ar paju sabiedrības likvidēšanas bez darba palikuši ļoti daudzi. Viņi ar mieru strādāt pat par minimālu atalgojumu, bet arī tādu līdzekļu nav, tos nesola arī Nodarbinātības valsts dienesta rajona nodaļa. Tā gan ieteic, lai zemnieki vairāk piedāvā darbu, sevišķi sezonās, taču Pelēčos šāda iespēja var būt ne daudz. Tajā pašā laikā netrūkst sīkāku darbu, piemēram, apkārtnes sapošana, komunikāciju remonts, jumtu labošana un tamlīdzīgi, kas paveicami par mazāku atalgojumu.

Kultūras aktivitātes

Kā visur citur, arī šeit vasaras vidū lielākie un svinīgākie, arī skaistākie svētki saistās ar bērniem un jaunatni — bērības un pilngadības svētkiem. Tie šeit notiks sīrnīgi, krāšņi un emocionāli arī šogad. Taču pagasta kultūras dzīve arī citās dienās ir interesanta un rosinoša. Nesen te viesojās pazīstamais vokāli instrumentālais ansamblis «Parlaments», cits tāds kolektīvs, ko pazīstam ar nosaukumu «Leijerkastnieki», bija agrāk. Vēl nav aizmirsies arī braļu Ziemeļu apciemojums un citi. Par to visu jāpateicams vietējiem kultūras dzīves rosinātājiem — kultūras nama vadītājam Silvijai Šņepstei un mākslinieciskajam vadītājam Albertam Rusiņam.

Ragavas kaļ vasarā

Aizvadītās nedēļas otrajā pusē jau ceturto reizi pagasta padome sprieda par katlu mājas likteni.

Pieņemts lēmums to tomēr nenodot skolai, kā bija vienojušies iepriekš, bet paturēt visa ciemata vajadzībām. Lai šī būve varētu darboties, jāizdara daži siltuma padeves līniju tehniskie pārkārtojumi un remonts, piemēram, jāierīko atsevišķu patēriņa līniju noslēgšanas sistēmas — tas gadījumam, ja izmantotāji atsakās maksāt. Variants par katlu mājas saglabāšanu visa ciemata vajadzībām deputātiem pieņemamāks, ievadītas sarunas par līdzekļu atrašanu ar uzņēmējiem. Daudzsoluša var būt palīdzība no servisa organizācijas «Sentiments», kura piedāvā visdažādākos pakalpojumus. Iespējams, pie šī jautājuma deputāti atgriezīsies vēl ne reizi, bet līdz apkures sezonai tas viņiem ir jāatrisina.

Jaša smok

Dalot un pārdalot bijušās paju sabiedrības īpašumu, privatizējot un vienkārši izsaimniekojot, ieinteresētās puses bija aizrūvušas ar acīm redzamiem materiālajiem labumiem, bet attīrīšanas iekārtas, kas tomēr ir ciemata dzīvības jautājums, palika novārtā. Tās tagad pārstājas darboties un visi netīrumi nonāk Jašā.

Izlaupītas iekārtas detaļas, rezervuāros iznikuši bioloģiskie netīrā ūdens attīrīšanas elementi un tamlīdzīgi. Turklāt šo objektu par savu vēl neuzskata pagasts, tas it kā esot nodots, bet deputāti apstrīd fakta ticamību. Lai vai kā, iekārtas tomēr vajadzīgas, un to darbības atjaunošanai atkal vajadzīga nauda.

Jauno pagasta padomi uztrauc arī atkritumu izgāztuve Babru mežā: tur tos vajadzētu vismaz sastumt lielākās kaudzēs ar buldozeru, citādi pieguļojošas aizvien plašāka teritorija. Jāatrisina arī jautājums par utilizāciju, jo aizdedzinot var nosvinlāt visu mežu.

A.Rancāns

Arhīvs lūdz sniegt ziņas par Lāčplēša ordeņa kavalieriem

Tuvojoties Lāčplēša Kara ordeņa dibināšanas 75. gadadienai, Latvijas Valsts vēstures arhīva darbinieku grupa sagatavojusi plaša apjoma publikāciju par ordeņa kavalieriem — enciklopēdiska rakstura biogrāfisku vārdnīcu, ko šī gada novembrī paredzēts izdot izdevniecībā «Jāņa sēta». Taču vēl ne visi «Lāčplēši» apzināti un ne par visiem ir pilnīgas ziņas.

Šajā sakarībā arhīvs aicina atsaukties visus tos, kas var ko tuvāk pastāstīt par šādiem Lāčplēša Kara ordeņa kavalieriem: Stepanš Cvetkovs (dzim. 1892. g. Rudzātu pagasta Kalšnicās), Nikita Ivanovs (dzim. 1900. g. Līvānu pagasta Sāvienes muižā), Juris Lācis (dzim. 1900. g. Līvānu pagasta Sproģos), Roberts Škapers (dzim. 1888. g. Līvānu pagasta Podniekos), Eduards Veigurs (dzim. 1889. g. Līvānu pagasta Veiguru sādžā).

Vēstules rakstīt: Latvijas Valsts vēstures arhīvs, Slokas ielā 16, Rīgā, LV 1007, zin. līdzstrādniekam M.Šēnbergam. Var griezties arī personiski darbīnās no plkst. 9 līdz 16.

«Lai tikai iecerē piepildītos»

Preiļu rajona padomes priekšsēdētājs Ilmārs Meluškāns intervijā «Novadniekam»

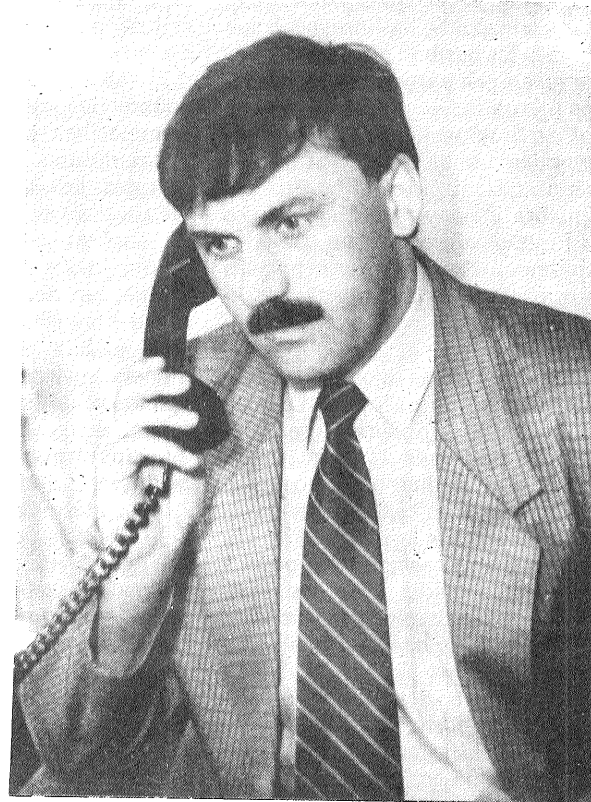
◆ Pagājis jau vairāk kā mēnesis kopš rajona jaunā padome uzsākusi darbu. Tāpēc, negaidot jaunajām valdībām parasti atvēlētais simts dienas, «Novadnieka» redakcija aicināja uz sarunu rajona padomes priekšsēdētāju Ilmāru Meluškānu.

— Kā vērtējat pašreizējo situāciju rajonā?

— Nekas spožs un iepriecinošs, protams, nav. Visbēdīgākais stāvoklis ir ar rajona budžetu. Katastrofāli samazinājušies ienākuma nodokļa maksājumi. Pirmajā pusgadā minuss salīdzinājumā ar cerēto sasniedzis apmēram 200 tūkstošus latu. Un šis fakts, kā saka, ievērojami sit pa kabatu pagastiem un abām pilsētām. Nav iespējams finansēt daudzus izdevumus, kādi bija paredzēti gada sākumā.

Šādu stāvokli varēja paredzēt, un viss ir ļoti vienkārši izskaidrojams. Lai rajona kasē ienāktu naudiņa, vajadzīga ražošana. Cilvēkiem būtu iespējams labi nopelnīt, būtu no kā maksāt nodokļus. Bet ražošanas rajonā ir apstājusies. Tās atdzīvināšanai tagad vajadzīgi ļoti lieli kapitālie ieguldījumi.

Intervijas turpinājumu lasiet 2. lpp.

RAJONA SKOLU VALDĒ

• Notikušas izmaiņas rajona skolu valdes sastāvā, kurā iekļauti rajona padomes deputāti — Preiļu 1. vidusskolas direktors Jānis Eglītis un rajona padomes priekšsēdētāja vietnieks Jāzeps Anspoks.

• Valde noklausījās pārskatu par budžeta līdzekļu izmantošanu 1994. gada 1. pusgadā.

Secinājums — sakarā ar budžeta deficītu naudas izglītībai nepietiek. Līdzekļu pietiek tikai grāmatu un citu mācību līdzekļu iegādei, ceļa izdevumiem sportistu nosūtīšanai uz sacensībām. No tāmes apstiprinātās summas skolu valde saņēmusi 45 procentus. Pusgadā skolu valde jau ir izlietojusi visam gadam paredzētos līdzekļus transporta izdevumiem.

• Latgales programmas ietvaros paredzēts atvērt Arendoles pamatskolu. Šādu ierosinājumu skolu valdei un rajona padomei iesniedzis Rožkalnu pagasts. Pašlaik apzināti 16 bērni, kuri šogad mācīsies Arendolē.

Skolas telpu remontam nauda tiks iedalīta no republikas, par skolas direktoru strādās Jāzeps Lazdāns. Taču Rožkalnu pagasta valde nesola segt skolas saimnieciskos izdevumus. Acīmredzot, tā paša iemesla dēļ — nav naudas.

Deputāts Jānis Eglītis ieteica sagatavot plašāku izziņas materiālu par skolas perspektīvu, noskaidrojot iespējamo skolēnu skaitu turpmākajos gados. Tad rajona padome lems par skolas atvēršanu.

• Līvānu skolēnu kapelai «Dunduriņš», lai piedalītos vasaras radošajā nometnē, sponsori būs jāmeklē savā pilsētā. Tā nolēma skolu valde. Lai gan ansambļis daudz muzicē un ir Latgales zonas konkursa «Ko tu proti?» uzvarētājs, prasītos līdzekļus nometnei skolu valde nevar iedalīt. Atkal nav naudas...

A.Iļjina

Pār pakalpiem jau raugās septembris

◆ Strauji aizrit vasaras dienas — līdz jaunajam mācību gadam vairs tikai pusotra mēneša. Bet vēl daudz jāpagūst izdarīt, lai sekmīgi varētu atsākt mācības. Skolās pilnā sparā rit remonts, tiek gādāts par siltumenerģijas avotiem, kārtotas klases, mācību kabineti un uzskates palīglīdzekļi. Kopā ar skolotājiem strādā arī skolēni. Kas jau izdarīts, kas vēl jāpagūst un kādas ir problēmas — pēc atbildēm uz šiem jautājumiem uz skolām devās rajona padomes īpaša grupa, kurā bija rajona padomes darbinieki un skolu valdes pārstāvji. 1. jūlijā rajona padomes priekšsēdētāja vietnieka Jāzepa Anspoka kabinetā notika apspriede, kurā izvērtēja redzēto un pieņēma lēmumu par skolu remontiem.

Katrā skolā bija lielāki vai mazāki neveiktie darbi, sūdzējās par līdzekļu trūkumu. Bija arī tādas problēmas, kuru risināšana iziet ārpus pagasta kompetences un iespējām. Rušonā, kur jaunajā mācību gadā būs 8 klases, trūkst solu. Lielie remontdarbi vajadzīgi Ārdavas pamatskolā, Pelēčos savukārt nezinā, kā izmantot lielo katlu māju, Rimicānos pēc ceļa pacelšanas palielinājies gruntsūdeņu līmenis, applūst pagrābtelpas un mitras ir pirmā stāva grīdas. Sīlukalnā otrādi — ūdens nav, te jānomaina ūdens vada caurules. Galēnos nākamgad jāveic kapitālais remonts, Jersikā izšķobījušās krāsnis... Vēl citā skolā nav materiālu grīdu remontam, citur trūkst prasmīgu strādnieku darbu veikšanai.

Redzētā uzskaitījums aizņem vairākas lapaš. Daudz ierakstu arī lēmumā, kura sagatavošanā piedalījās skolu valdes priekšsēdētājs A.Zagorskis, rajona padomes galvenais speciālists celtniecībā J.Ivanovs, budžeta komisijas vadītāja L.Kivleniece, skolu valdes ekonomiste E.Ernsona un citi. Skolu apsekošanas iniciators, rajona padomes priekšsēdētāja vietnieks J.Anspoks pastāstīja:

— Vispirms no cilvēku vidus,

kuri brauca uz vietām un zina stāvokli skolās, izveidota oficiāla komisija. Šis reids bija pirmā iepazīšanās ar skolu un mācību bāzes sagatavošanu jaunam darba cēlienam. Tagad apkures, apgaismošanas, ūdens apgādes, materiālās nodrošināšanas un visus citus jautājumus risinās šī oficiālā komisija, kurā ir atbildīgi darbinieki. Tai jāsaprot un rajona padomē jāizstrādā normatīvi apkurei, enerģijas patēriņam un ūdens apgādei, visām skolām jānoslēdz konkrēti līgumi par veicamajiem darbiem un materiāliem.

Ja būs līdzekļi, Rušonas un Vārkavas pamatskolas tiks centralizēti apgādātas ar siltiem un krēsliem. Detalizēti izpētīta Pelēču pamatskolas apgāde ar siltumu, jāsaprot Sīlukalna bērnu darza pirkšana no vietējās paju sabiedrības. Ja nav iespējama tūlītēja nomaksa, jāvienojas par termiņiem, tāpat jānoslēdz vienošanās ar Pieniņu katoļu draudzi par Salas pamatskolas atsevišķu telpu iznomāšanu.

Tie varētu būt galvenie uzdevumi, bet netrūkst arī citu. Un, gatavojoties mācībām, sīkumu nedrīkst būt, viss jāpamana un laikus jānovērš.

A.Rancāns

«Lai tikai ieceres piepildītos»

Sākums 1. lpp.

Protams, ir uzņēmumi, kas visai aktīvi meklē iespējas pārprofilēties. Viens no tiem ir Līvānu biokīmiskā rūpnīca, kas līdz šim izstrādājusi jau vairākus projektus savai tālākai attīstībai. Vispirms viņi mēģināja veidot kopuzņēmumu ar Zviedriju. Pēdējā laikā strādā ar Dienvidkoreju. Pagaidām gan noteik tikai savstarpēja izlūkošana. Radies iespēds, ka korejieši lizina un citu lopbarības piedevu ražošanu iecerējuši pārņemt visas pasaulē mērogi.

Gan biokīmiskā rūpnīca, gan visi citi mūsu rajona uzņēmumi atduras kā pret sienu, jo valdība līdz pat šim brīdim nav nodeklarējusi, ko tad mums vajag ražot un cik lielos apjomos. Neviens no ražošanas nozarēm valsts nav izstrādājusi vienotu politiku. Un tas ir visbēdīgākais.

Visi republikas rajoni cenšas ķepuroties, kā nu paši prot. Lai atrisinātu savas problēmas, esam nolēmuši padomes štatos izveidot jaunu nodaļu, kas nodarbošies ar rajona ekonomikas attīstību. Nodaļu veidos trīs komisijas.

Komisiju, kas pētīs rūpnieku problēmas, vadīs līvānietis Jānis Liepa. Lauksaimniecības komisijas priekšsēdētājs būs Vladislavs Valters, bet Jānis Eglītis un Ēvalds Ancāns darbosies komisijā, kura apkopos informāciju, meklēs investīcijas un sadarbības partnerus ārpus rajona un republikas. Visi, kas ir ieinteresēti rajona nākotnē, var zvanīt un kontaktēties ar šiem cilvēkiem.

Bet tagad atgriezīšos pie budžeta. Pagājušajā nedēļā bijām Finanšu ministrijā, kur iesniedzām rezumējošus skaitļus par situāciju Preiļu rajonā. Kad republika veidoja budžetu šim gadam, mēs saņēmām pārmetumus, ka izliekoties par nabagākiem un nevarīgākiem nekā patiesībā, ka liekot nesamerīgus skaitļus. Tagad izrādās, ka gandrīz visu republikas rajonu pašvaldības pirmajā pusgadā ne tuvu nav spējušas izpildīt ieņēmumu plānu. Vienīgi Rīgai, Ventspilij un Jelgavai ieņēmumi pārsnieguši cerēto. Pārējiem rajoniem situācija ir kritiska. Un tas nozīmē vienīgi to, ka republikas budžetā jāizdara izmaiņas. Rīgā jutām, ka ir neliela cerība saņemt dotācijas — vismaz projām mūs nesūtīja un ārā nedzina.

— Vai pirmsvēlēšanu solījumi nav aizmirsušies? Atgādināsim dažus no tiem: padomei jā rūpējas par rajona budžetu un jāseko tā izpildei, lielāka uzmanība jāvelti privatizācijai, kā arī mazo un vidējo uzņēmumu veidošanai, jābūt lietas kursā par rajona saimniecisko dzīvi, jāpalīdz vadītājiem ražošanas problēmu risināšanā.

— Par budžetu es jau runāju. Bet privatizācija nepiedodami aizkavējusies visas republikas līmenī. Līdz šim taču privatizēti tikai tie objekti, kuru privatizēt valstij bija izdevīgi. Mūsu rajonā privatizējamo sarakstā nebija iekļauts neviens, izņemot Preiļu siera rūpnīcu (starp citu, arī akciju sabiedrībā «Preiļu siers» valstij pieder lielākā daļa akciju).

Līvānos visi lielie rūpniecības uzņēmumi stāv kā stāvējuši. Galīgi nesaprotama situācija ir ar kādreizējo eksperimentālo māju būves kombinātu. Pirms gada bija vairākas šī uzņēmuma privatizācijā ieinteresētas firmas, taču apvienība «Lauku celtnieks» gudroja visdažādākos šķēršļus, kamēr visi ieinteresētie partneri burtiski aizbēga. Tagad domā kombinātu nodot privatizācijas aģentūrai. Protams, gribas, lai tas viss notiek pēc iespējas ātrāk — jo ilgāk kāds uzņēmums ir bez kārtīga saimnieka un bez perspektīvas, jo lielāki zaudējumi rodas, jo vairāk līdzekļu nāksies ieguldīt ražošanas atjaunošanai.

Rajona padomes pārziņā vairs

nav palicis privatizējamo objektu. Vienīgais ir Pēternieku autoservis, ar kuru jau strādā privatizācijas komisija. Drīzumā presē būs oficiāla informācija par iespējam pieteiktiem potenciālajiem saimniekiem.

Informācijas vākšana par stāvokli rūpniecības lauksaimniecības objektos ir sākuma stadijā. Plānošanas un ekonomiskā nodaļa būs tas koordinējošais un informatīvais centrs, par kura lietderību mēs esam stingri pārliecināti.

Noteikti atbalstīsim, cik nu mūsu spēkos iespējams, nelielu lauksaimniecības pārstrādes uzņēmumu veidošanu. Tagad ir tā, ka veikali gan liekas pilni produktiem, taču nopirkt ko patiešām kārojamu un garšīgu nav iespējams. Paradokss, jo zemnieki taču ražo un nezina, kur savu produkciju likt... Neko konkrētu šajā jomā nevaru solīt, jo līdz šim uz padomi nav atnācis neviens drosmīgais, kurš vēlētos veidot kooperatīvu, biedrību vai akciju sabiedrību.

— Jūs pirms vēlēšanām teicāt, ka sāktu savu darbību ar rajona budžeta iestāžu inventarizāciju...

— Teiktais paliek spēkā. Komisija rajona padomes priekšsēdētāja vietnieka Jūzpa Anspoka vadībā jau izbraukusi pa visām rajona skolām. Tagad vismaz ir skaidrs, kāds kurā skolā stāvoklis, kam līdzekļi vajadzīgi steidzīgi, kas vēl varētu pagaidīt. Tāpat rīkosimies arī ar pārējām rajona budžeta iestādēm. Sastādot budžetu nākamajam gadam, varēsim labāk orientēties visās vajadzībās. Piemēram, skolu valde ir viens no lielākajiem budžeta līdzekļu tērētājiem, nu mēs zinām, cik līdzekļu vajag, lai atrisinātu pašus sāpīgākos jautājumus.

Nākamais solis ir kultūras un veselības aizsardzības iestāžu inventarizācija. Kad tā būs galā, varēs izdarīt secinājumus.

— Pasreizējā rajona vadība ir radusies savādāk nekā iepriekšējā — izveidojusies koalīcija. Vai, pieņemot atbildīgus lēmumus, iztiekat bez liekiem strīdiem?

— Pagaidām gandrīz visus lēmumus esam pieņēmuši vienbalsīgi. Strīdi var rasties, kad koalīcijā apvienojušies ļoti atšķirīgu partiju pārstāvji. Nonākt pie kopīgiem secinājumiem mums palīdz arī tas, ka ikviens jautājums vispirms tiek izspriests komiteju sēdēs. Ja komitejas darbs ir produktīvs, tad padomes sēdē nav par ko strīdēties. Tas jau būtu par traku, ja visu četru sarakstu pārstāvji atbildīgos brīžos lēmumu vilktu katrs uz savu pusi. Ceru, ka mums nekad nebūs strīdu tikai strīdēšanās dēļ.

— Padomes locekļu skaits nav liels, bet šķiet, ka aparāts arvien paplašinās. Vai netiks tērēti pārāk daudz līdzekļu?

— Skaidrības labad vispirms iepazīstināšu ar to, cik un kādas nodaļas pie mums darbojas, cik tajās cilvēku.

Galvenajā — budžeta — nodaļā strādā trīs cilvēki, kuru pienākums ir sastādīt budžetu, sagatavot jautājumus izskatīšanai padomē, kā arī vākt informāciju par budžeta izpildi. Republikas centralizēti iedalītie budžeta līdzekļi nonāk uz mūsu grāmatvedību, tālāk atbilstoši sesijas lēmumiem tos novada līdz pašvaldībām. Galvenā grāmatveža pārziņā ir rajona budžets kopumā, vēl diviem speciālistiem uzticēta iedzīvotāju sociālā aprūpe un padomes grāmatvedība. Uz pusslodzi strādā revidents.

Vispārējā daļa ir tā, kas nodrošina padomes normālu darba ritmu. Nodaļas vadītāja pārziņā ir mūsu tehniskie darbinieki, šoferi, apkopējas un tā tālāk.

Plānošanas un ekonomiskajā nodaļā paredzēti trīs darbinieki, bet pagaidām strādā tikai divi. Sociālās aprūpes un veselības aizsardzības nodaļā plānoti četri darbinieki,

divi no kuriem risinās iedzīvotāju sociālās aprūpes jautājumus.

Rajona padomei ar likumu noteikti uzdevumi iedzīvotāju civilajā aizsardzībā, viens no mūsu aparāta cilvēkiem nodarbošies ar jautājumiem, kas saistīti ar pašvaldībām. Vēl diviem cilvēkiem uzticēta rajona fiziskās kultūras un sporta dzīves koordinēšana, kā arī celtniecības jautājumu kārtošana.

Mūsu pakļautībā pagaidām ir arī rajona arhitekts un celtniecības un arhitektūras uzraugs. Ir arī štata vieta zemes dienestam. Ļoti ceram, ka turpmāk mums būs savs jurists. Pagaidām jutām šāda speciālista trūkumu, jo reizēm gadās, ka mūsu lēmumi nav juridiski pareizi noformulēti.

Esmu kategoriski pret sēdēšanu darba vietās un algas saņemšanu. Drīzumā būs izstrādāts nolikums par nodaļu funkcijām, pienākumiem un darbinieku atbildību. Ja būs vajadzība, štatu sarakstu koriģēsim.

— Vai rūpniecība un lauksaimniecībai rajonā būs nākotne? Kam dņsiet priekšroku?

— To pašu var jautāt arī visas republikas mērogā. Vai kāds no republikas valdības vīriem uz to var atbildēt?... Ja tāda atbilde būtu sagaidāma, tad arī mēs varētu runāt konkrēti.

Savulaik Preiļu rajonā bija gan spēcīga lauksaimniecība, gan lieli pirmirindas rūpniecības uzņēmumi. Nu lauksaimniecības ražošana pārvērtusies par sīku naturālo ražošanu, bet Līvāni par bezdarbnieku pilsētu. Ja nebūs nākotnes ražotājiem, nebūs nākotnes arī visam pārējam.

— Bezdarba līmenis rajonā sasniedzis 18,8 procentus, bet Līvānos pat 27 procentus. Kā risināsi jautājumu par jaunu darba vietu veidošanu?

— Jaunas darba vietas var rasties tikai pārprofilējot jau esošos uzņēmumus. Problēmas, protams, lielas. Vasaras beigās Līvānos būs jau apmēram trīs simti bezdarbnieku, kuriem beidzies otrais pabalstu saņemšanas termiņš. Šie cilvēki no valsts vairs nevarēs saņemt pat minimālu atspaidu. Un visbēdīgākais ir tas, ka neviens nevar pateikt, ko viņiem darīt tālāk, kur atrast līdzekļus iztikai.

Visas šīs bēdas atduras pret vienu — rūpniecības un lauksaimniecības uzņēmumi ar savu produkciju nav spējīgi konkurēt pasaules tirgū, jo izmaksas ir grandiozas, bet ražošanu kvalitāte visai bēdīga. Lai iekustinātu ražošanu, vajadzīgas milzīgas investīcijas. Patlaban Līvānu stikla fabrikā strādā tikai divi simti cilvēku no agrākā 1300 cilvēku lielā kolektīva, bet biokīmiskajā rūpnīcā skaitļi ir attiecīgi 70 un 700. Šie daži cehi un mazās firmiņas nekad nespēs nodrošināt ar darbu visus līvāniešus.

Citur situācija ir līdzīga. Godīgi sakot, pagaidām es nevaru piedāvāt idejas jaunu darba vietu veidošanā. Tam ir vajadzīga ieinteresētība no jūsu, rajona iedzīvotāju puses, vajadzīgas jūsu ieceres.

— Saule jau sniedz uz rudens pusi, tāpēc pilsētu iedzīvotāji baidās, ka ziemeļi nāksies saļst, jo pašvaldību kases ir patukšas. Varbūt palīdzēs rajons?

— Šim mērķim rajonam līdzekļu nav un nebūs. Trūkst naudas pat budžeta iestāžu normālai darbībai. Uzskatu, ka apkures problēmu risināšanā esam nokavējuši vismaz gadus divus... Tad valdības dotācijas vajadzēja izmantot nevis apkures taloniem, bet katlu māju un siltuma trašu sakārtošanai. Dzirdēti viedokļi, ka siltuma zudumi trasēs sasniedzot piecpadsmit vai divdesmit procentus. Kur nu tik vien! Manas domas, ka trasēs zūd vismaz trīsdesmit procenti dārgā kurināmā.

Nokavēts arī laiks, kad siltuma

problēmu reāli varēja atrisināt, izmantojot ārzemju kredītus. Tad nobijāmies — kā gan atmaksāsim, kā gan atdosim...

Bet izeja jāmeklē. Pirms pāris nedēļām rajonā bija ieradies dāņu biznesmenis Pīters Larsens. Viņš piedāvā mums savu variantu. Dāņu firma pati meklē kredītu, ar ko nākt pie mums, preti nēmot mūsu rajonā ražoto produkciju. Bet mums pirms tam ir jāsaņem eksportēšanas slēdziens par apkures sistēmu stāvokli. Un pat šim nolūkam vajag daudz naudas, bet to nav kur ņemt.

Pastāv arī otrs variants — apkures sistēmu iznomāšana uz 30 līdz 50 gadiem. Tādu iespēju piedāvājis franči. Viņu plāns sastāv no trim posmiem. Pirmajā viņi pārņem visu sistēmu, pilnībā to rekonstruē un modernizē, katrā objektā pierīkojot siltuma regulētājus un siltuma skaitītājus. Otrajā posmā ārzenieki paredzējuši ieguldīt līdzekļus atpelnīšanai. Bet trešais posms — iecerētā peļņa.

Siltuma apgādes jautājumu risināšanā aktīvi sākusī strādāt enerģētiskās attīstības aģentūra. Acimredzot, saviem spēkiem galā netiksim — dānis Larsens, franču biznesmeni vai kādi citi ārzenieki, bet viņu idejas vajag ieklausīties.

— Kas jauns gaidāms rajona izglītības sistēmā?

— Jau minēju, ka mēs esam pabijuši visās rajona skolās. Situācija ir visai bēdīga, bet tas vairs nav nekāds jaunums. Esam nonākuši tik tālu, ka vienīgais, par ko varam reāli domāt — kā uzlikt skolai jaunu jautu, lai ēka vismaz tālāk nebojātos. Nekam citam naudas neatliek. Taču vismaz divām skolām nekavējoties vajadzīgi kapitālie remontu, kurus būs iespējams veikt tikai nākamajā gada.

Ir vēl bezgala daudz citu problēmu, kuras bremzē skolu normālu darba ritmu — piemēram, trūkst trauku skolēdnīcās, maz tehnisko un uzskates līdzekļu, kas atbilstu mūsdienu prasībām, tikai nedaudzās skolās ir videoiekārtas.

Neoficiāli jaunums varētu būt ideja par gimnāzijas atvēršanu vienā no rajona pilsētām, bet pagaidām vēl ir neskaidrības ministrijas līmenī.

Lēni un grūti notiek skolu nodošana pašvaldību pārziņā, jo pagasti baidās, ka nebūs līdzekļu skolu uzturēšanai.

— Kā rajona padomei veidojas attiecības ar rajona mediķiem?

— Uzskatu, ka attiecības veidojas normāli. Protams, nav tā, ka mums patīk viss, ko viņi dara. Bet vajag izrunāties, tad var atrast risinājumus visiem jautājumiem.

Šogad medicīnas finansēšana notiek ar centralizētu mērķdotāciju no republikas budžeta līdzekļiem. To viņi saņem pilnā apmērā. Ja vien mums turpmāk būs brīvi līdzekļi, palīdzēsim mediķiem iepērkot jaunu aparātūru vai kādu celtni pabeidzot.

Attiecībā par slimo kasēm — tām ir jābūt. Padomes sēdē noteikti atgriezīsimies pie mehānisma, kā labāk tās ieviest. Mediķu attieksme gan visai dažāda.

— Vai ir domāts par transporta attīstību rajonā? Autobusi pagaidām kursē reti un ir ļoti pārpildīti.

— Transporta pakalpojumi ir gluži tāds pats bizness, kā viss pārējais. Tomēr daudzās pasaules valstīs to dotē valdība. Pie mums šie pakalpojumi ir atkarīgi no tā, cik ar to var nopelnīt. Ja autobusu parkam par šo naudu ir iespējams sevi uzturēt, autobusi kursē.

Ja Jēkabpils autobusu parka filiāli rajons būtu pārņēmis savā pārziņā, rastos krietns zūksnis jaunu problēmu, jo tehnika veca, bet pakalpojumu apjomi nav tik lieli, lai par nopelnīto varētu atjaunot kaut vai dažas mašīnas. Ar jēkabpiliešiem mums ir labs kontakts. Patei-

coties tam, atrisinājām jautājumu par skolas bērnu pārvadāšanu. Ja ir nauda, ko maksāt, problēmas atkrīt.

Līdzīgi ir arī ar to, vai autobusi kursēs biežāk. Autobusu parks ir gatavs runāt ar jebkuru pašvaldību, slēgt līgumu par piemaksu gadījumā, ja izdevumi nesegs ieņēmumus. Par to ir domājuši Turku un Riebiņu pagasti.

— Tautā runāja, ka iepriekšējā sasaukuma deputāti ir varen daudz braukājuši pa ārzemēm. Vai šie ceļojumi devuši kādus reālus rezultātus, kādi izdevīgi līgumi ir noslēgti?

— Iespējams, ka privāti vai no savām darba vietām bijušie deputāti arī braukājuši pa ārzemēm bieži. Bet par rajona padomes līdzekļiem notikuši tikai divi braucieni — gatavojoties pāvesta vizītei pagājušajā gadā un uz semināru Vācijā.

Līgums gan nav atvests neviens, taču cilvēki ir daudz ko redzējuši. Arī tas mūsu apstākļos ir vērtīgs. Aicināsim uz rajona padomi visus, kas ir braukuši, skatījušies, smēlušies pieredzi un dibinājuši kontaktus. Kā saka, jāsavēl visi gali kopā, lai pēc tam visu informāciju varētu izmantot rajona ekonomikas atdzīvināšanai.

— Ar mērķi nopelnīt līdzekļus, kurus varētu izmantot rajona attīstībai, tika veidota SIA «IST». Kāds ir efekts?

— Šo sabiedrību ar ierobežotu atbildību dibināja laikā, kad rajona veikali vēl bija visai tukši, bet mērķis bija labāk nodrošināt rajona iedzīvotājus ar precēm. Tagad situācija ir kardināli mainījusies, ir jādomā par to, kur pārdot saražoto.

Jau iepriekšējā sasaukuma deputāti sprieda par firmas lietderību un tās likvidācijas nepieciešamību. Tad savus pakalpojumus piedāvāja J.Koroševskis, un toreizējā valde tos nenoraidīja. Bet nekāda peļņa nav gūta. Ja firma neatradīs savu nišu rajona ekonomiskajā dzīvē, tā ir jālikvidē.

— Pērn no rajona budžeta līdzekļiem tika doti dažādi bezprocentu aizdevumi. Vai nauda jau atgriezusies rajona kasē?

— Nupat visi aizdevumi patiešām ir atdoti. Samērā neliels aizdevums bija vienai zemnieku saimniecībai Galēnos, kura ar mums norēķinājās laikā un precīzi. Problēmas bija ar kopdarbību «Arpa», kura naudu saņēma vēl Latvijas rubļos. Tagad arī viņi naudiņu ir atdevuši.

Viennozīmīgi — rajona padome nav kredītiestāde. Protams, ja ir lieki līdzekļi, tad var kredītēt savas iestādes (kaut vai slimnīcu medicīniskās aparātūras iegādei), bet ne komercstruktūras.

— Pie rajona padomes un finanšu komitejas priekšsēdētāja iedzīvotāju pieņemšanas laiks ir pirmdien no pulksten 16 līdz 18. Kā lauku cilvēkam iespējams pie jums atbraukt un pēc tam mājās tikt?

— Tagad ir pats siena laiks, tāpēc uz padomi nāk tikai no iestādēm un organizācijām. Pieņemšanas laikā esmu te sēdējis un darījis citus darbus, jo apmeklētāju nebija. Taču ikviens cilvēks, kurš atbraucis no laukiem, nekad netiek projām raidīts.

Ja man pašam nav laika viņus uzklausīt, tad pieņem padomes priekšsēdētāja vietnieks vai kāds no padomes darbiniekiem. Bieži vien ir tā, ka cilvēkiem vajadzīga nevis mana, bet speciālista palīdzība un padoms.

Varu apsolīt, ka gadījumā, ja apmeklētāju būs daudz, pieņemšanas laiku pārkārtosim. Būs iespējams visus interesentus uzklausīt gan no rīta, gan vakara pusē.

— Paldies, Meluškāna kungs, par interviju un labu veiksmi visu ieceru piepildīšanā.

Intervēja L.Kirilova

• Latvijas kara aviācijai — 75

Latgales spārnotie vīri

1919. gada 7. jūnijā ar armijas virspavēlnieka pavēli kara lidotājam, virsleitnantam Alfredam Valeikam uzdeva izveidot aviācijas grupu. Tehnikas nebija, bet speciālisti pieteicās. Tie bija pārnācēji no lielnieku armijas — seržants J. Priedītis, kaprālis V. Jakubovs un leitnants J. Puškelis. Kaujas lidojumiem gatavojās ar trofejas iegūtām lidmašīnām, un pirmais no tiem notika 5. augustā, to veica seržants Priedītis.

Tātad šovasar aprit 75 gadi kopš Latvijas neatkarīgās valsts kara aviācijas pulka dibināšanas. Atcei izdota brošūra ar svarīgāko notikumu fotodokumentiem, kur vieta ierādīta arī mūsu novadniekiem.

Nedaudz no pulka vēstures. 1920. gadā Latvijā bija aviācijas parks (divīzions), šajā gadā leitnants P. Stūrāna vadībā darbu uzsāka aviācijas skola. 1929. gadā divīzions pārtapa par aviācijas pulku, kara darbībā iegūtās trofeju lidmašīnas nomainīja jauniegādātās Itālijā, Čehoslovākijā un Anglijā, pēdējos gados no Beļģijas iepirka lidmašīnas «Stampe Vertongen SV-5» un no Anglijas — iznīcinātājus «Gloster Gladiator». Sāka būvēt arī pašmāju lidmašīnas, kuru konstruktors bija Kārlis Irbītis. Aviācijas pulka rezerve — Aizsargu aviācijas pulks — saņēma Liepājas kara ostā izgatavotās KOD-1 un KOD-2.

Latvijas kara aviācijas darbību pārtrauca padomju okupācija, 1940. gada 17. jūnijā pulku izformēja. Gaisa kaujās kritīs seržants Bonifācijs Mazurs — viņa kapa pieminekļi ar miršošu ērgļa atēlu redzams Aglonas kapos, Jānis Zeile un citi, kuru kapi šobrīd vēl nav

apzināti. Kad lidmašīnas bija sagatavotas iznīcināšanai, daudzi lidotāji, «Spilves zēni», kā viņi sevi lepnī dēvēja, nonāca emigrācijā. Maz ziņu arī par Lāčplēša kara ordeņa kavalieri (1940. gadā viņam piešķīra ģenerāļa dienesta pakāpi), Jāni Indānu, aviācijas skolas priekšnieku, arī pulka komandieri no 1935. līdz 1937. gadam un armijas aviācijas priekšnieku pirms izformēšanas 1940. gadā. Jau pulkveža dienesta pakāpē viņš 1934. gadā tika atzīts par labāko lidotāju.

Šajā brošūrā daudz dokumentālu liecību par kastīrieti, ģenerāli Jezu pu Baško. Arī pieredzējušam aviatoram, lidošanas meistaram, kurš uz Latvijas aviāciju atnāca no padomju Krievijas ar daudziem ordeņiem un goda zīmēm, gadījās kļūme topošajā mūsu valsts kara aviācijā. Lidojot uz Daugavpili, lidaparāts bija spiests nolaisties nepiemērotā apvidū Ogres tuvumā. Tā bija lidmašīna «De Havilland», ko pilotēja seržants V. Ziedonis. Starpgadījums beidzās laimīgi.

1930. gada 30. augustā no Spilves 3. aerodroma «Šmolik 16» tipa lidmašīnas uzsāka lidojumu pa Eiropas valstīm, Rīgā atgriezās 7. septembrī. Šajā pasākumā kopā ar kapteini Ritenbergu, pulkvežleitnantu Jēri, kapteini Treiju, kapteini Eglīti, pulkvedi Kandi piedalījās arī ģenerālis Baško.

Fotogrāfs viņus «iemūžināja», nesot krāšņu vainagu uz Nezināmā kareivja kapu Polijā. Citā atēlā redzam mūsu novadnieku kopā ar virsleitnantu K. Konstantu Spilves aerodromā 1930. gadā, ar Padomju Savienības militāro delegāciju šajā aerodromā, — droši vien krievi bija ieradusies, lai izpētītu, vai

varētu būt viņiem noderīgs. Unikāls ir atēls, kurā ģenerālis pozējies fotogrāfam pēc armijas aviācijas priekšnieka amata atstāšanas un aiziešanas pensijā.

Šajā albumiņā redzamas J. Baško grāmatu vāku fotoreprodukcijas, un kā tā beigu akords izskan atēlā no mūsu novadnieka 100 gadu jubilejas atceres un piemiņas plāksnes atklāšanas Eikša kapsētā. Ģenerālis apbalvots ar Triju Zvaigžņu, Viestura II Šķiras, Somijas, Polijas, Lietuvas, Čehoslovākijas, Vatikāna, Igaunijas, kā arī Krievijas ordeņiem un goda zīmēm.

Viņam un citiem pulka biedriem, zināmiem un godināmiem, arī svešumā aizklīdušiem un piemirstiem, kapteinis Jānim Ķirsons (1902.-1968.) veltījis dzejoli «Biedriem lidotiem»:

*Jūs, pasaulē kļīdušie likteņa biedri,
Jūs, bijusī Latvijas lidoju cilts,
Lai septītais jūnijs mūs garīgi vieno,
Lai pagātņi saista ar dzīvi kā tilti!
Lai sasaucas biedri, Dievs dzīvot kam lēmis,
Lai pieminam draugus, kas smiltājā dus...
Un garā lai aizklīstam pagātnes gaitās,
Drīz pašiem būs jāiet ceļš pēdējais kluss.
Bet cerēt mēs varam, ka zudušo saimi
Reiz aizstās nākamo paaudžu cilts.
Un gaišzilais karogs tad godā celstes,
Kaut ilgi būs bijis nievāts un vilts!»
A. Rancāns*

Kā var novēlēt savu mantu

♦ Jūs varat nebūt miljonu īpašnieks un tomēr nopietni bažīties par to, kam tiks jūsu māja, dzīvoklis vai mašīna pēc jūsu nāves. Tāpēc svarīgi zināt, vai nepieciešams sastādīt testamentu un kā to izdarīt pareizi.

Ja testamentu nesastāda

Ja nebūs atstāts testaments, nelaiķa atstāto mantojumu saņems tā saucamie likumīgie mantinieki tādā secībā, kā norādīts likumā.

Visbiežāk mantojumu pēc likuma sadala bērni un laulātais, jo bērni (vai mazbērni, mazmazbērni utt., ja nav bērnu) ir pirmajā mantinieku šķīrā, bet laulātais jebkurā gadījumā saņem zināmu mantojuma daļu.

Ja neviena šāda mantinieka nav, tad mantojumu saņems brāļi, māsa, kā arī tēvs un māte (vecvecāki utt., ja nav vecāku). Kad nav arī to, tad mantinieki ir pusbrāļi, pusmāsa, viņu bērni, bet tiem seko brāļi, māsiņas un tā tālāk.

Visā šajā likumīgā mantinieku mantošanas secībā vienmēr jāievēro viens noteikums — ja ir tuvākais radnieks, tad tālākais neko nemanot. Šādu likumā noteiktu mantošanas kārtību var mainīt vienīgi pats mantas īpašnieks, ja uzrakstīs testamentu un sadalīs mantu pēc sava prāta.

Tātad, ja jums ir iemesli, kāpēc gribat, lai jūsu manta tiek nevis, piemēram, bērniem, bet visa nonāk brāļa īpašumā, tad noteikti jāraksta testaments.

Testamentu var rakstīt pie notāra vai mājās

Testamenta sastādīšanas kārtība līdz ar Civillikuma atjaunošanu kļūvis ievērojami brīvāka. Tagad testamentu var rakstīt ne vien pie notāra, bet arī mājās, uzrakstot savu vēlējumu uz baltas lapas un glabājot sava galda atvilktnē vai citur.

Tie testamenti, kas tiek rakstīti pie notāra, ir publiskie testamenti. Atstājot šādu testamentu, varat būt drošs, ka jūsu pēdējā griba tiks izpildīta, jo tiesai šāda testaments atzīšanai par stājušos spēkā nav

nepieciešami nekādi papildu pierādījumi. Likums nosaka, ka publiskie testamenti uzskatāmi «par pēdējās gribas esamības un īstuma pilnīgāko pierādījumu».

Tāpēc, ja pieļaujāt, ka par jūsu mantu var rasties mantinieku strīdi, aiziet pie notāra, kas jūsu vēlmes un rīkojumus ierakstīs speciālā testamentu grāmatā. Bet jums savukārt tiks izsniegts testaments izraksts. Taisot šādu testamentu, jāaicina arī divi liecinieki, kas ar parakstiem uz testamenta apliecinās savu klātbūtni.

Taču publisku testamentu var taisīt arī citādāk. Jums jāuzraksta savas vēlmes un rīkojumi uz papīra, jāparaksta un jāieliek aploksnē, kas jāaizlīmē. Tā savukārt jāaiznes pie notāra un jānodod tā glabāšanā. Līdz ar brīdi, kad notārs pieņemšanu noformēs likumā noteiktā kārtībā, testaments kļūs publisks.

Ja tomēr iet pie notāra negribat vai jums tas vienkārši nav pa kabatā, tad neatmetiet ar roku iecerei taisīt testamentu, jo to var izdarīt, arī neizejot no mājām. Šādi rakstītu testamentus sauc par privātiem testamentiem.

Lai sastādītu privāto testamentu, uz lapas jāuzraksta savi vēlējumi un jāparakstās (ja slimības dēļ nevarat rakstīt, to var izdarīt cits, taču jāparakstās noteikti pašam). Tad jāpieaicina vismaz divi liecinieki, kas ar parakstiem uz testamenta apliecinās, ka testamentu parakstījis tā taisītājs un ka viņš ir pie pilnas saprašanas.

Vēlāk šādi sastādītu testamentu var nolikt, piemēram, galda atvilktnē vai starp grāmatām un pie notāra var nenest. Taču šādu testamentu drošība nav tik liela kā publiskajiem testamentiem, jo privātais testaments varēs stāties spēkā tikai tad, ja tiesa, kas skatīs mantojuma

lietu, būs pārliecināta, ka to sastādījis pats mantojuma atstājējs un ka tā patiešām ir viņa pēdējā griba. To savukārt var pierādīt ar lieciniekiem un citiem pierādījumiem.

Ko var rakstīt testamentā

Testamentā jūs varat ierakstīt, kādu daļu mantojuma kurš saņems (vai arī viena persona visu mantojumu). To nosakot, jāizsakās ļoti skaidri, jo pretējā gadījumā var rasties pārpratumi. It sevišķi tas attiecas uz mājās taisītiem testamentiem. Nedrīkst, piemēram, rakstīt, ka novēl visu mantu un tai skaitā māju dēlam, bet vienu istabu šajā pašā mājā — meitai. Vēlāk tas radīs strīdus, vai kaut kas vispār pienākas meitai, jo viss taču it kā novēlēts dēlam.

Bez konkrēta mantu sadalījuma testamentā var ietvert arī dažādus nosacījumus. Tādā gadījumā mantinieks saņems mantojumu tikai tad, kad izpildīs jūsu norādījumus.

Tā, piemēram, varat noteikt, ka mazdēls saņems jūsu automašīnu tikai tad, ka iestāsies augstskolā. Tāpat varat ierakstīt testamentā nosacījumu, ka dēls saņems mantojumu tikai tad, ka apprecēs kādu konkrētu personu vai arī neprecēsies ar kādu konkrētu nosauktu cilvēku.

Šādi nosacījumi var būt ļoti dažādi, taču likums nosaka, ka mantiniekiem nav jāpilda tādi nosacījumi, kas ir «fiziski vai tiesiski neiespējami, kā arī nepareizi, netikumīgi un citādi neatļauti».

Tas nozīmē, ka nevar likt mantiniekiem, piemēram, aplaupīt banku vai kādu noslepkavot, lai pēc tam varētu saņemt mantojumu. Jautājumu par to, cik pieļaujams un izpildāms ir testamentā rakstītais nosacījums, izšķirs tiesa.

Ilona Medeniece («tev»)

Basketbolisti gatavojas nākamajai sezonai

Baudīt vasaras skaistumu un uzkrāt spēku Aglonā ieradusies Līvānu zēni un jaunieši — sporta kluba «Cerība» sportisti. Viņiem aizvadītā sezona bija ļoti spraiga, tāpēc iespēja trenēties un atpūties sporta nometnē ir noderīga. Tā uzskata arī basketbola nodaļas treneris, līvānietis Guntis Endzels, kurš zēniem māca ne tikai basketbola ābeles gudrības, bet arī vada viņus uz augstākām sporta virsotnēm.

Šobrīd tik klusajā atpūtas vietā Aglonā visi trīsdesmit mazie un lielie puīši sev treniņvietu atraduši Aglonas vidusskolā — Ciriša ezera krastā.

Līvānu basketbolisti Aglonā atpūtas tikai otro dienu, bet Guntis Endzels bija noskaņots optimistiski, jo Aglonā ir gan karsta saule un vēss ezera ūdens, gan labs noskaņojums. Un vēlme trenēties arī «paņemta» līdz. Neskatoties uz finansiālajām problēmām, kas šobrīd skārušas visu sporta veidu komandas un trenerus, basketbolistiem vienīgajiem izdevies sarūpēt naudu vasaras nometnei, desmit dienām. Tiesa, vairs tikai ar nožūlu var atcerēties tos laikus, kad «Cerībai» bija sava sporta bāze Skudrišos, kur veselu mēnesi audzēkņi bezrūpīgi atpūtās un sportoja. Optimisti uzskata, ka no katras bezizejas ir vismaz divas izejas. Un šķiet, ka tieši jaunatnes basketbols republikā spēš izdzīvot arī šajā grūtajā laikā — pateicoties Valda Valtera basketbola skolas uzņēmībai.

Guntis Endzels stāstīja, ka basketbola treneri republikā izveidojuši metodisko centru, izstrādājuši mērķa programmu, kas paredz basketbola izlases komandas sagatavošanu nākamajām Olimpiskajām spēlēm. Republikas jaunatnes komandu treneri tad nu pilda šo programmu, sagatavojot izlases kandidātus. Arī sporta kluba «Cerība» Līvānu basketbola nodaļā.

Republikas jaunatnes līgas sacensībās pērn spēlēja četras Līvānu komandas. Republikas jaunatnes izlases komandā tika iekļauti divi Līvānu basketbolisti, kuri spēlēja gan Itālijā, gan Slovēnijā, gan Lietuvā, kur notika sacensības ar Saņoņa basketbola skolas komandu. Ne tikai R. Vaikulis un A. Otsons turpmāk var būt tie, kas tiks iekļauti republikas izlases komandā. Uz to var cerēt jebkurš no Līvānu komandas zēniem, kam pietiks uzņēmības trenēties un pilnveidot savu meistarību. Pašlaik uz izlasi mērķtiecīgi tiecas arī R. Strautāns un, varbūt, citi zēni. To parādīs šī

vasara, kad rit gatavošanās nākamās sezonas sacensībām, kuras sāksies septembrī. Piedalīsies vairāk nekā 100 komandas, jo basketbols republikā kļūst arvien populārāks.

Bet vēlreiz atgriezīsimies pie naudas, kuras trūkums vai, varbūt, arī nekorekta sadale bieži vien bremzē kāda sporta veida attīstību. Basketbolā tā nav. Cik komandu startē jaunatnes līgā, tik naudas līdzekļu no republikas arī saņēma vasaras treniņnometnēm. Līvānieši piedalījās ar četrām komandām. Tiesa, šīs naudiņas nav daudz, tāpēc nācās piemaksāt vecākiem, un basketbolisti saka lielu paldies arī privāto uzņēmējam Jānim Klaužam. Diemžēl atsaucīgu cilvēku, kuri palīdzētu jaunatnes sportam, Līvānos pagaidām vairāk nav.

Un tomēr Guntis Endzels nesūdzas. Viņu kā treneri apmierinot sporta kluba «Cerība» interese un atbalsts basketbola popularizēšanā.

Nākamsezon basketbolisti jaunatnes līgas sacensībās spēlēs ar četrām komandām. Viena — 1982. gadā dzimušie zēni — tiek veidota kopā ar Preiļu skolēniem, bet pārējās trīs — Līvānu basketbolistu komandas. Nākamajā sezonā problēmu būs vairāk, jo paaugstinātas dzelzceļa biļešu cenas.

Treneris uzskata, ka jaunajā sezonā veiksmē nepaies garām un kāds no jaunajiem basketbolistiem var iekļūt arī augstākā rango komandā. Bet lai nonāktu līdz republikas izlasei, jāatrisina daudzas problēmas vietējā līmenī. Viena no galvenajām — Līvānos noteikti vajadzīgs basketbola treneru papildinājums. Nepieciešams otrs treneris, kas strādātu ar zēniem, vajadzīgs treneris, kas trenētu meiteņus. Būtu žēl, ja pēc Romāņenko ģimenes pārceļšanās uz Daugavpili, papūtētu meiteņu basketbols.

Kaut vai tāpēc, ka citu sporta veidu, izņemot vēl vieglatlētiķu, Līvānos nav. Protams, jācer, ka treneru kadru jautājumu risinās «Cerība». Ļoti būtisks ir inventāra, sporta tērpu jautājums, kur problēma ir tikai nauda. Protams, kāds Līvānu uzņēmējs varētu izlīdzēt, ja vien to gribētu. Bet... visu parādīs laiks. Arī to, ka, ziedojoši līdzekļus sportam, jo īpaši bērnu un jauniešu sportam, iegūst visa tauta un valsts kopumā. Bet līdz šādai atzīņai, iekams tā izkristalizēsies — uzņēmēju apziņā, acīmredzot jāpaiet zināmam laikam...

A. Iļjina

Būs diferencēti elektroenerģijas tarifi

♦ Martā Rīgā notika starptautiskais seminārs par elektroenerģijas tarifiem. Pēc semināra tika izveidota valsts a/s «Latvenergo» darba grupa, kuras uzdevums bija izstrādāt jaunu elektroenerģijas tarifu koncepciju Latvijai.

Tagad šis uzdevums ir veikts, un notika neliela speciālistu asprīde, kuras laikā tapa zināmi darba rezultāti un jaunās koncepcijas pamatnostādnes.

Paredzams, ka jaunās tarifu sistēmas ieviešana varētu sākties ne ātrāk kā nākamā gada pirmajā pusē. Pats būtiskākais ir tas, ka tarifi tiks diferencēti atkarībā no elektrības patērēšanas laika — būs dienas, maksimuma patēriņa stundu, nakts un brīvdienas tarifi. Turklāt katrs patērētājs varēs brīvprātīgi izvēlēties sev izdevīgāko patēriņa režīmu — šajā gadījumā būs jāgriežas pie «Latvenergo», kas uzstādīs īpašus elektrības skaitītājus. Noteiktajos laikos tie automātiski pārslēgsies un skaitīs elektroenerģijas patēriņu atkarībā no attiecīgajā brīdī esošā patēriņa režīma.

So jauno skaitītāju īpašniekiem būs jāmaksā skaitītāja nomas maksa, savukārt visi patērētāji

maksās abonentu maksu — pēc provizorisks aprēķiniem, tā varētu būt no 1 līdz 2 latiem gadā. Patērētājiem, kas vēlēšies arī turpmāk lietot veco skaitītāju, tiks noteikts cits tarifs, kas, šķiet, būtiski neatšķirsies no jaunajā sistēmā paredzētajiem.

Savukārt iespējamo diferencēto tarifu starpība būšot diezgan ievērojama. Piemēram, Lietuvā nakts stundās viens kilovats elektroenerģijas, pārrēķinot latos, maksā 0,7 santīmus, dienā — 1,47 santīmus, bet maksimuma patēriņa stundās — 2,9 santīmus. Kādas varētu būt šīs izmaksas Latvijā, vēl nav skaidrs — šim nolūkam vēl ir jāizstrādā smalks ekonomiskais pamatojums. Jaunā tipa daudztarifu skaitītājus paredzēts iepirkt Lietuvā — kvalitātes ziņā tie īpaši neatšķiroties no Rietumvalstīs ražotajiem, turklāt esot krietni vien lētāki.

(«Rīgas Balss»)

AICINĀM APGŪT ANGLŪ VALODU

Plašinoties kontaktiem ar Rietumzemēm, Latvijas dzīvī pieaug angļu valodas nozīme. Tas jūtams arī jaunajā izglītības koncepcijā, kurā svarīga loma ierādīta arī svešvalodu apguvei. Nav šaubu, ka šī tendence saglabāsies nākotnē. Skolām būs nepieciešami angļu valodas skolotāji. Līdz ar to paveras labas iespējas tiem vidusskolu absolventiem, kuri būs izlēmuši saistīt savu turpmāko dzīvi ar šīs valodas mācīšanu skolās.

Arī šogad Daugavpils Pedagoģiskajā universitātē uzņems jaunus studentus angļu valodas nodaļā. Angļu valodu pēc bakaluru programmas varēs apgūt tie absolventi, kuri šo valodu ir mācījušies skolā. Studēt angļu valodu būs iespējams arī tiem, kuri to nav mācījušies skolā, tas ir kā otro svešvalodu. Līdztekus angļu valodai vēl varēs izvēlēties franču un zviedru valodas. Fakultatīvā ceļā būs iespējams apgūt spāņu valodas pamatus.

Tiem, kas vēlas iestāties bakaluru nodaļā, būs iestājpārbaudījumi, kas notiks augusta sākumā. Ar tiem, kas būs izšķirušies par kādas otrās svešvalodas mācīšanos, notiks pārrunas, kurās pārbaudīs reflektantu vispārējo filoloģisko sagatavotību un atbilstību valodu studijām.

Iestājek sāmena saturs visumā atbilst tām prasībām, kas tika izvirzītas izlaiduma eksāmenam skolā. Eksāmena gaitā pārbaudīs angļu valodas zināšanas fonētiskā, leksiskā, gramatikā un sarunu valodā. Un proti:

1) Eksāmenu komisijas locekļi atkārtoti nolasīs nelielu tekstu (1,5 minūtes), pēc kura noklausīšanās reflektantam uzdos vairākus jautājumus par tā saturu, pārbaudot viņa audīšanas iemaņas.

2) Reflektantam tiks piedāvāts

teksts (aptuveni 300 vārdu apjomā) par kādu no 20 sarunu valodas tēmām, kas ir ietvertas skolu mācību programmā. Par tēmu notiks pārrunas jautājumu un atbilžu veidā, tādējādi pārbaudot reflektantu sarunvalodas iemaņas.

3) Reflektantiem tiks piedāvāti septiņi teikumi tulkošanai no latviešu valodas angļu valodā. To galvenais mērķis — pārliecināties par spējām pareizi lietot gramatiskās formas.

4) Zināšanu pārbaude noslēgsies ar attēlu aprakstu, ar kura palīdzību tiks pārbaudītas spējas izteikties par iepriekš nesagatavotu tēmu. Darbs būs jāveic rakstiski.

No eksāmena nav jābaidās, jo visi piedāvātie darba veidi taču tiek pastāvīgi izmantoti nodarbībās skolā. Ja sekmes skolā bija pietiekami labas un tādā zināšanas angļu valodā arī pietiekami labas, tad var droši stāties iestājek sāmenu komisijas priekšā ar pārliecību, ka gala iznākums būs labvēlīgs.

Studijas Daugavpils Pedagoģiskajā universitātē būs pilnvērtīgas. Daudz kas ir mainījies uz labo pusi. Valodas māca vairāki ārzemju speciālisti (ASV, Lielbritānija, Zviedrija, Polija). Bagātāka arī kļuvusi audiotēka un videotēka. Krietni pieaudzis grāmatu skaits universitātes bibliotēkā. Tās saņemtas no ASV, Austrālijas un Lielbritānijas. Studijas notiek saskaņā ar jaunajām bakalaura programmām. 1995. gadā sāks darboties maģistratūra.

Ar jautājumiem var griezties Humanitārās fakultātes dekanātā, universitātes mācību daļā un Angļu valodas katedrā (tel. 22111). Universitātes adrese: Vienības ielā 13, Daugavpils, LV — 5407. Vasarā darbosies sagatavošanas kursi angļu valodā.

H. Maršavs,
angļu valodas katedras vadītājs

Televīzijas programma

Otrdiena, 19. jūlijs

LATVIJAS TV I
19.00 Ziņas. 19.10 Svīta no mūzikla Operas spoks. 19.35 Skatuves apstāšanās. Populārākais aktieris aprīlī - Ģirts Jakovļevs. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.30 Panorāma. 21.10 Aci pret aci. Latvijas Nacionālā teātra aktieris U. Dumpis. 22.00 Šķiršanās apliecināšana. Mākslas filma. 23.15 Nakts ziņas.

LATVIJAS TV II
18.30 TV veikals. 19.00 LTS ziņas. 19.30 Glābējzvans. 20.00 Valdības

Trešdiena, 20. jūlijs

LATVIJAS TV I
19.00 Ziņas. 19.10 Dzied M. Krūgma. 19.30 Dok. filma. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.30 Panorāma. 21.10 Monopols. 27. sērija. 22.00 Tā esot bijis, tā varētu būt... 22.15 Ticības ceļi. Stāsts par latviešu emigrantu dzīvi Brazīlijā. 23.00 Līfc. 0.05 Nakts ziņas.

LATVIJAS TV II
7.00-10.00 Picca TV. 19.00 LTS ziņas. 19.20 Eterā - Zemgales TV. 19.30 Helēna. Mākslas filma. 20.20 Ziņas. 20.50 Blēžu parāde. Polijas mākslas filma. 1. sērija. Slepēnais aģents. 21.40 R. Stolca operešu mūzi-

Ceturtdiena, 21. jūlijs

LATVIJAS TV I
19.00 Ziņas. 19.10 Ēģipte cauri gadsimtiem. Dok. filma. 19.40 Arēna. 20.00 Ekrāns bērniem. 20.30 Panorāma. 21.10 Vīrs jostas vietas. 21.55 Vasarlaiks. Lauku aktualitātes. 22.10 Svešā varā. Zviedrijas mākslas filma. 1. sērija. 23.10 Mūzika atpūtai. 23.35 Nakts ziņas.

LATVIJAS TV II
7.00-10.00 Picca TV. 18.30 TV veikals. 19.00 LTS ziņas. 19.20 Blēžu parāde. Mākslas filma. 2. sērija. Jaguārs. 20.10 F. Šopēna skapdarbi. 20.30 Ziņas. 21.00 Novadu vēstis. 21.25 Ikdiena. 22.00 Ziņas. 22.10 E

preses konference. 20.30 Ziņas. 20.55 Ahoi! 22.00 Ziņas. 22.20 Krievijas un Latvijas žurnālistu tikšanās. 23.10 NTV-5.

OSTANKINAS TV
18.00 Sastrēgumstunda. 18.25 Savvaļas Roze. Mākslas filma. 18.55 Tēma. 19.40 Labu nakti, mazuļi! 20.00 Ziņas. 20.35 Kāds būs laiks? 20.45 No pirmavotiem. 20.55 Lielais lūzums. Mākslas filma. 23.00 Ziņas. 23.10 Sanktpēterburgas baltās nakts. Galā koncerts. 0.25 Preses ekspressis.

ka un mūzika kinofilmām. 22.00 Ziņas. 22.20 E iela. 119. un 120. sērija. 23.10 LTS. Tūrisms ASV.

OSTANKINAS TV
8.00 Krievijas daižests. 8.15 Mult. filmas. 8.25 Savvaļas Roze. 8.55 Ceļotāju klubs. 9.45 Komercvēstis. 10.00 Ziņas. 18.00 Sastrēgumstunda. 18.25 Savvaļas Roze. 18.50 Kinopanorāma. 19.40 Labu nakti, mazuļi! 20.00 Ziņas. 20.35 Kāds būs laiks? 20.45 Čempionu līgas sacensību futbolā izloze. 21.10 Monologs. 21.20 Izrāde - ciņa. Mākslas filma. 23.00 Ziņas. 23.15 Izklaidējošs raidījums. 23.45 Logs nakts.

iela. 120. un 121. sērija. 23.10 NTV-5.

OSTANKINAS TV
8.00 Nekustamā īpašuma tirgus. 8.15 Mult. filma. 8.35 Savvaļas Roze. 9.05 Dzīvnieku pasaulē. 9.45 Uzņēmējs. 10.00 Ziņas. 18.00 Sastrēgumstunda. 18.25 Savvaļas Roze. 18.55 Aleksandra Širvinta personīgā dzīve. 19.40 Labu nakti, mazuļi! 20.00 Ziņas. 20.30 Kāds būs laiks? 20.40 Maskava. Kremļis. 21.00 Loto spēle Miljons. 21.35 Tieši sirdī. Itālijas mākslas filma. 23.25 Ziņas. 23.40 Dzied J. Kazanceva. 0.10 Preses ekspressis.

Pat dillītes no Itālijas

Ko tikai nevar atrast tirgū! Par vienu otru augli (bet varbūt dārzeni) pat nezinām, kā tas garšo, bet tā nosaukums vispār ir mīkla. Tomēr daudzus «brīnumus» esam jau iepazinusi. No kurienes atlidojis vai atpeldējis sulīgais pipars? Kas un kur izaudzējis kivi? Veterināri sanitārā laboratorija, kur visai precei tiek veikta ekspertīze, sniedza interesantu informāciju. Tātad — kuras valstis Rīgas Centrāltirgum piegādā «dzīvus vitamīnus» (ar savu starpnieku palīdzību, pro-

tams)? Polija un Lietuva — zemenes. Itālija un Čīle — kivi. Greipfrūtus — Turcija. Citronus un mandarīnus — Spānija, Izraēla. Apelsīnus — Holande. Banānus — Ekvadora. Saldos ķiršus — Ukraina, Moldāvija. Plūmes — Čīle. Abolus — Polija. Spānija un Islande — tomātus. Holande, Lietuva — gurķus. Spānija — piparus. Beļģija un Holande — burkānus. Sīpolus — Polija. Redīsus — Holande. Dilles — Itālija.

(«Rīgas Balss»)

SLUDINĀJUMI/REKLĀMA 22305

SAKARU BANKA
LATVIJAS KOMERCIBANKA A/S

Bez maksas:
bez maksas:
konta uzturēšana
norādīti starp bankas klientiem

Preiļos Brīvības ielā 2 t. 24395

Lētākie šķeldotāji, ražoti pēc Somijas firmas licences.

Labā kvalitāte. Iespēja izvēlēties griezējmašīnas atbilstoši nepieciešamajam šķelda lielumam. Ražība 20 kub.m stundā.

Adrese Saldū, Dzirnava ielā 1.
Tāl. 238-21147, 25057.

AKB «BALTIJAS TRANZĪTU BANKA» LĪVĀNU FILIĀLE PIEDĀVĀ:

- jaunu noguldījuma veidu — bērnu krājdepozītu un skolēnu noguldījumu,
- apmaiņai pret latiem nolietotas USD, DEM u.c. valstu naudas zīmes,
- turpina pieņemt pensionāru, Ziemassvētku un citus noguldījumus,
- pieņem maksājumus par gāzi un elektroenerģiju,
- veic kopēšanas darbus.

Adrese: Līvāni, Dzelzceļa ielā 1. Tāl. 44192.

NELSS Ltd

PĒRK

- svaigi zāģētus skujkoku baļķus (diametrs 18 cm un vairāk) **27-29 \$,**
Piegāde Madonā, Rēzeknē.
Tūlītēja apmaksā.
- skujkoku zāģmateriālus **93-125 \$,**
- taras dēļiņus **78-85 \$,**
- neapzāģētus skujkoku dēļus **53-63 \$.**
Piegāde Madonā, Rēzeknē, Rīgā.
Apmaksa tūlītēja.
Iespējams pircēja transports.

Informācija reģionālajā pārstāvniecībā
Madonā, Saieta laukumā 2, no plkst. 8.00 līdz 17.00. Tel. 21132, 21019, fax 21132.

NOVADNIEKS

Izdod Preiļu rajona pašvaldības uzņēmums «Novadnieks»
REDAKTORS PĒTERIS PĪZELIS

Laikraksts iznāk kopš 1950. gada 29. marta.
Redakcijas adrese: Aglonas ielā 1, Preiļi, LV-5301.
22059, 21759, 22154, 21996, 21985, 22305.
PASŪTĪJUMA INDEKSS 68169.

Reģistrācijas apliecība № 1018.
Iespēsts SIA «SAB» Daugavpīlī, Valkas ielā 1. Ofsetiespiedums. 1 iespiedloksne.
Metiens 4876 eksemplāri. Pas. № 1164

21. jūnijā no 11 līdz 13 RKN notiks lietotu apģērbu izpārdošana.

Pārdod

divus 1,5 mēnešus vecus bullīsus. Zvanīt 55735 no 20 līdz 22;

govu Pelēču pag. Strodoš. Foka Stepanovs;

1 gadu vecu teli. Tāl. 21259;

govu Šaripovkā. Dzenis;

motociklu IŽ-Jupiter-3 ar blakusvāģi un rezerves daļām par Ls 60. Zvanīt 52454 vakaros;

gultu par Ls 50, lietotu T-150 K vai MAINA pret T-40AM vai T-30A. Tel. 23523;

lēti Moskvīč-407. Zvanīt 21186 vakaros;

automašīnu IŽ-Kombi, 1986.g. izlaiduma. Zvanīt 43157 no 21 līdz 23;

kombainu «Niva» labā tehniskā kārtībā. Tāl. 18354;

jaunu T-40AM, cinkoto skārdu 0,55 mm (1,25 m x 2,50 m). Zvanīt pēc 19. Jēkabpils 252-21159;

iedarbināšanas dzinēju traktoram T-40. Tāl. 21728;

borta automašīnu GAZ-53 A, (1982. g.), pēc remonta. Tel. 24196;

M-2137, 1981.g., par Ls 250. Zvanīt 21567 vakaros;

māju, ir varianti. Tel. 36603;

Līvānu māju Rudzētos vai MAINA. Tel. 38751;

māju Aglonas pagasta Aļhovkā. Tel. 23732;

garāžu. Tel. 21966.

Pērk

sertifikātus. Cena no 0,60 līdz 0,80 Ls par vienu. Tel. 50313 no 20 līdz 22;

sertifikātus. Tel. 22578 vakaros;

sertifikātus. Cena no Ls 0,60 līdz Ls 1 par sertifikātu. Tel. 44295, 43751;

gaļu. Samaksa tūlītēja. Tāl. 43934.

Dažādi

Iznomā kravas autobusu. Tel. 41273.

Jauns vīrietis meklē darbu pie veciem vientuļiem cilvēkiem. Rakstīt Preiļi, pastā uz pieprasījumu, pases X-ME nr. 556964 uzrādītājam.